

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

MADŽARŠČINA
KOT DRUGI JEZIK NA NARODNO
MEŠANEM OBMOČJU V PREKMURJU

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Ponedeljek, 29. avgust 2011

SPLOŠNA MATURA

1A

a) szöveg

Tisztelt Hallgatók!

Mai műsorunkban Neumann Jánost, a számítógép atyjaként is emlegetett magyar tudóst mutatjuk be.

Neumann János 1903. december 28-án született Budapesten. Apja 1913-ban nemesi címet kapott, és felvette a Margittai előnevet. Így lett hivatalosan Margittai Neumann János. Későbbi külföldi tartózkodása idején kezdte használni a John von Neumann nevet, a világ nagyobbik részén ma is így ismerik.

A Neumann család ingergazdag szellemi légkört teremtett a gyermekek számára, a gyakori beszélgetések nem kizárólag tudományról zajlottak, nem volt ritka a zenei, színházi vagy irodalmi téma. A gyerekek már fiatalon németül és franciául is tanultak nevelőnőiktől.

A gyermek János már korán kortársait jóval meghaladó képességekről tett tanúbizonyságot. Magyar anyanyelve, a francia, és a német nyelvek mellé megtanulta a latint és az ógörögöt, emlékezőtehetsége szinte fotografikus volt, és fejszámolásban is rendkívüli eredményeket mutatott fel. Ez utóbbi képessége felnőttkorában szinte védjegyévé vált. Legenda járt arról, hogy a korai elektronikus számológépek számításait ő maga ellenőrizte fejben a gépekével azonos sebességgel.

A gimnázium elvégzése után 1921-ben beiratkozott a budapesti tudományegyetem matematika szakára. Egyetemi évei alatt sokat tartózkodott Berlinben, ahol Albert Einstennél statisztikus mechanikát hallgatott. Berlinben szorosra fűzte kapcsolatát Wigner Jenővel és Gábor Dénessel, a későbbi Nobel-díjasokkal. 1925-ben vegyész-mérnöki diplomát szerzett, matematikából pedig egy évvel később doktorált Budapesten.

1930-ban meghívták vendégprofesszornak az Egyesült Államokba, Princetonba. Hamarosan az ottani egyetem professzora lett. A II. világháború idején addigi tevékenysége mellett – számos más természettudóshoz hasonlóan – ő is bekapcsolódott a haditechnikai kutatásokba. Részt vett az első atombomba megépítésével kapcsolatos titkos programban is, éspedig az előállítással kapcsolatos elméleti munkában.

Kiemelkedő érdemeket szerzett az elektronikus számítógépek logikai tervezésében. Ő irányította az első olyan számítógép megépítését, amely a memóriában tárolja a programot is. A számítógépnek köszönhetően világszerte óriási tekintélye lett. Ennek a számítógépnek a terve és az ő továbbfejlesztett elmélete alapján készülnek a mai számítógépek is.

Számos tudományos akadémia és társaság választotta tagjának, illetve díszdoktorának. 1957. február 8-án hunyt el Washingtonban, nyughelye Princetonban van.

Reméljük, hogy rövid ismertetőnk felkeltette kedves hallgatóink érdeklődését az egyik legnagyobb magyar tudós munkássága iránt. Köszönjük figyelmüket, a viszonthallásra két hét múlva, ugyanebben az időben.

(a www.mtv.hu nyomán)

1.	H	1
2.	I	1
3.	H	1
4.	I	1
5.	I	1
6.	I	1
7.	H	1
8.	I	1

(8 pont)

b) szöveg

Üdvözlöm. Ön a Napfény Szálloda telefonközpontját hívta. Ha nyomógombos telefonja van, nyomja meg a megfelelő számot. Ha a recepciót keresi, az egyes gombot, ha az éttermet, a kettes gombot, ha a kávézót, a hármast gombot, ha a titkárságot keresi, nyomja meg a négyes gombot.

Recepció: Halló, tessék, Napfény Szálloda, recepció.

Vendég: Jó napot kívánok! Kovács Sándor vagyok Szlovéniából. Szobát szeretnék Önöknél foglalni a Balatonfüredi Napok idejére.

R: Üdvözlöm, Kovács úr. Sajnos a szállodánk erre az időszakra már eléggé foglalt. Nagyon sok ugyanis a visszajáró vendégünk, akik minden évben ekkor jönnek el hozzánk. Milyen szobát szeretne, és hány éjszakára?

V: A feleségemmel érkezem, kétágyas szobát foglalnék. Július 27-től kezdődően három éjszakára.

R: Hm, ez éppen az Anna-bál hétvégéje. Sajnos nincs már kétágyas szobánk, csak egy- és háromágyas. Az utóbbit fel tudom kínálni, azzal, hogy a teljes árát ki kell fizetni. Az idei Anna-bál ugyanis a 185., így még több vendég várható.

V: Ez nem éppen jó hír. Most már elárulom, a feleségemmel idén ünnepeljük a 25. házassági évfordulónkat, és meg szeretném lepni egy füredi hétvégével. Annak idején ott volt ugyanis az első közös nyaralásunk, és sok szép emlék fűz bennünket a városhoz.

R: Értem. Kár, hogy nem jelentkezett korábban, hiszen az Anna-bál idejére általában már áprilisban lefoglalják a szállást a vendégek. Így egy hónappal a rendezvény előtt már szinte nincs szabad szoba. Esetleg próbálkozzon a Miranda Szállodában. Tegnap még volt szabad szobájuk, én is oda irányítottam egy érdeklődőt.

V: A Miranda? Az ugye nem a strand közelében, hanem a felső városrészben van?

R: Igen, a templomhoz közel. A környezete nem elragadó, de szépek a szobák, és nagyon jó az éttermük. És az árak is elfogadhatók. A mieinknél kedvezőbbek.

V: Elhiszem, de én kimondottan az Önök szállodáját néztem ki az interneten. Első nyaralásunk idején még szinte gyerekek voltunk a feleségemmel, és nem futotta szállodára, a közeli kempingben sátoroztunk. Esténként a sétányon sétálgatva bámultuk a kivilágított szállodákat. Ígéretet tettem magamnak, hogy egyszer majd mi is egy ilyenben töltünk néhány napot. Na, tessék, most viszont teltház van.

R: Tudja mit? Ha így áll a dolog, és a pénz nem okoz nagy gondot, azt javaslom, hogy béreljen ki egy lakosztályt. Éppen egy még szabad. A legfelső emeleten van, az erkélye a Balatonra néz, nagyon szép a kilátás. Gyönyörű berendezésének köszönhetően gyakran lakják nászúton lévő fiatal házaspárok.

V: Csábítóan hangzik. Gondolom, megfizethetetlen.

R: Egy éjszakára 95 euró. A kétágyas szoba pedig 50 euró. Ahogy gondolja, uram.

V: Félpanziós ellátással?

R: Nem, csak reggelivel. Ha kíváncsi a véleményemre: szerintem sokkal érdekesebb, ha mindig másutt ebédel, vacsorázik az ember, mint folyton ugyanott. Az ár azonban magában foglalja a szálloda wellness-szolgáltatásainak igénybevételét: a fedett medencéket, a szaunát, sőt még egy félórás masszázst is.

V: Rendben. Lefoglalom, ennyit csak ér az elmúlt 25 év!

R: Igaza van, uram. Biztosan jól döntött. Szeretettel várjuk Önt és kedves feleségét. Délben már elfoglalhatják a szobát. Arra kérem, ha mégis meggondolnák magukat, és nem jönnek, jelezzék.

V: Rendben, bízom benne, hogy semmi sem jön közbe. Köszönöm a türelmét és a tanácsait.

R: Kérem, uram.

V: Viszonthallásra!

R: Viszonthallásra!

1.	az egyest	1
2.	júliusban, három	1
3.	mert ekkor van az Anna-bál	1
4.	mert ez a 185. Anna-bál	1
5.	júniusban	1
6.	a 25. házassági évfordulójukat ünneplik; mert ott volt az első közös nyaralásunk
<i>Vagy ue. másképpen.</i>	2
7.	előnyök: szépek a szobák; jó az étterem
hátrány: nincs a strand közelében
<i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
1
8.	mert az első nyaralásukon a sétányon sétálva fogadalmat tett, hogy majd egyszer itt töltenek néhány éjszakát
<i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
9.	nászutasok	1
10.	reggelit, a medencék használatát, a szaunát, masszázst	1

(12 pont)

1B**a) szöveg**

1.	Kulturális és civil programokat.	1
2.	Feleleveníteni a város életében jelentős szerepet játszó (történelmi) korszakokat.
<i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
3.	Diákok, színészek és bábosok jelmezekbe bújva jelenítik meg a fontos (történelmi) korokat.
<i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
4.	A megnyitó napján 25–35 ezer érdeklődőre számítanak, az EKF programjain pedig
összesen egymillióval számolnak. <i>Vagy ue. másképpen. Egy-egy elem említéséért 1-1 pont jár.</i>	2
5.	Élményvonatot indítanak Budapest és Pécs között. <i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
6.	Pécs római nevééről.	1
7.	Nyáron olvasóligetté alakul át a város több tere, az érdeklődők zongoraleckét is
vehetnek az utcán. <i>Vagy ue. másképpen. A két elem említéséért jár az 1 pont.</i>	1
8.	Felavatták Pécs megújult főterét.	1
9.	Az, hogy megteltek a város szállodái.	1
10.	Ötöt.	1
11.	Emir Kusturica és Demjén Ferenc. <i>A két elem említéséért jár az 1 pont.</i>	1

(12 pont)

b) szöveg

1.	H	1
2.	I	1
3.	I	1
4.	I	1
5.	H	1
6.	H	1
7.	I	1
8.	H	1
9.	I	1
10.	H	1
11.	I	1
12.	H	1

(12 pont)

c) szöveg

1.	Fizetési feltételek
<i>Vagy más megfelelő cím.</i>	1
	Reklamáció és/vagy információ
<i>Vagy más megfelelő cím.</i>	1
2.	a kiválasztott könyvek véglegesítése
<i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
	problémamentes házhoz szállítás
<i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
	Csak akkor cserélik ki a könyvet, ha megvan a számla.
<i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
	Az adatokat nem hozza nyilvánosságra.
<i>Vagy ue. másképpen.</i>	1

(6 pont)

2A

1. embernek
llyenkor
szeszélyessé
Tavasszal
időszakra
viszonyoknak
rómaiakhoz
csúcspontjának
közepétől
évszakot
lakásunkba
bokrainkról
Minden jó megoldás 1 pont. 12
2. hozzátartozott
Higgyék el
kínálunk
üdvözlük
tudják
telnek meg
vonzza
tartogat
említsünk
várjuk
Legyenek
csodálkozunk rá
Minden jó megoldás 1 pont. 12
3. okosabban, könnyebbet *vagy* könnyebbeket
Minden jó megoldás 1 pont. 2
4. nehézségekkel *vagy* nehézséggel; nehezíted
Minden jó megoldás 1 pont. 2
5. hiszen/ugyanis/tudniillik; hogy; *vagy/avagy*; ha/amikor; mint
Minden jó megoldás 1 pont. 5
6. A városban mindenki arról a filmfesztiválról beszél, amelyet a múlt héten rendeztek.
Vagy más megfelelő.
Meg kellene vizsgálni a rosszul sikerült előadás okát. *Vagy más megfelelő.*
1 pont jár a helyes átalakításért, 1 pont a helyesírásért. 4
7. A helyi újságban nemrég olvastam egy nagyon érdekes cikket az egészséges életmódról.
A tartalmilag és nyelvileg megfelelő mondatért 2 pont, a nyelvileg kevésbé megfelelő megoldásért 1 pont jár. 2

8. Nem jössz velünk moziba? *Vagy más megfelelő kérdés.* 2
Mikor láttad meg a kiütéseket az arcodon? *Vagy más megfelelő kérdés.*
Minden megfelelő kérdésért 1 pont jár.
9. Magyar Tudományos Akadémia; Lendva-patak; háromezer-ötszázhusz euró 3
Minden helyes megoldás 1 pont.
10. Mit tegyünk a motorosok nagyobb biztonsága érdekében? 6
Véleményem szerint a tél befejeztével a motoros ne menjen ki túl korán az útra, mert az tele van homokkal. Semmiképp se üljön motorra alkohol hatása alatt. A szezon előtt ajánljuk a motor alapos átvizsgálását. *Vagy más megfelelő.*
A magyar nyelv szellemének megfelelő, tartalmilag és nyelvileg korrekt fordításért, az információk pontos közvetítéséért 6 pont jár. Az előforduló tartalmi és nyelvi hibákért – a hibák súlyának megfelelően – pontlevonás jár.

(50 pont)

2B

A műfaji és a tartalmi követelményeknek való megfelelés: 8 pont (lásd: ÉK 2010, 10–11. oldal)

Nyelvezet: 9 pont (lásd: ÉK 2010, 10–11. oldal)

Szerkezet: 3 pont (lásd: ÉK 2010, 10–11. oldal)

(20 pont)

3

A jelölt dolgozatában a szempontoknak megfelelően megpróbálja elvégezni az alábbiakban leírtakat.

Bemutatja a lányt: **2 pont (ismeret és megértés).**

0 pont: Nem vagy rosszul mutatja be a szereplőt.

1 pont: Felszínesen, illetve csak részben jól mutatja be a szereplőt.

2 pont: Jól, teljességre törekedve mutatja be a szereplőt.

Pl.: Pacsirta, a sárszegi Vajkay házaspár harmincöt éves lánya – ellentétben nevének jelentésével (énekes madár) – nagyon csúnya. Ő működteti a családot: vezeti a háztartást, mindenről tud, mindent felügyel, mégis teherként nehezedik idős szüleinek. Elvégezte iskoláit, tanult zongorázni, kézimunkázik. Csúnyasága miatt senki sem vette feleségül, valószínűleg már nem is talál férjet magának.
Vagy más megfelelő. A pontszám a bemutatás kifejtettségével arányosan adható meg.

Megvizsgálja a szülő-gyerek viszonyt: **4 pont (alkalmazás és elemzés).**

Egy-egy viszony megvizsgálása 2-2 pont.

0 pont: Nem, illetve rosszul vizsgálja meg a viszonyt.

1 pont: Felszínesen, illetve csak részben jól vizsgálja meg a viszonyt.

2 pont: Jól, teljességre törekedve vizsgálja meg a viszonyt.

Pl.: A szülő-gyerek viszonyt az egymásra utaltság jellemzi. A szülők számára Pacsirta látszólag pótolhatatlan. Úgy tűnik, szeretik lányukat, és képesek mindent megtenni érte. Valójában azonban látszatélethez képest megdöbbentően igazán érzelmeket, nem mernek őszintén beszélni egymással. Pacsirta távollétében a *nagy leszámolás* során azonban kiderül: valójában nem szeretik, sőt gyűlölik, és úgy gondolják, jobb lenne, ha nem is létezne. Viszonyulásuk látszólag akkor sem változik meg, miután az apa félrészegen kimondja az igazságot. Az anya a megoldhatatlan helyzet megoldását az *irgalomban* látja.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettség mélységével arányosan adható meg.

Pl.: Pacsirta irányítja a család életét, meghatározza mindennapjaikat, látszólagos pótolhatatlanságával zsarnokoskodik szülei felett. Tiszteli ugyan őket, de valami másra vágyik, miközben tudja, hogy nincs menekülési lehetősége, hiszen csúnyasága teljesen megfosztotta őt a normális élet lehetőségétől. Mindhárman szerepekbe kényszerültek, és ezekben a felismerés ellenére meg is maradtak.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettség mélységével arányosan adható meg.

Értelmezi, milyen átalakuláson ment keresztül Pacsirta: **3 pont (alkalmazás és elemzés).**

0 pont: Nem, illetve rosszul vizsgálja meg az átalakulást.

1 pont: Felszínesen, illetve csak részben jól vizsgálja meg az átalakulást.

2 pont: Jól, de kevésbé elmélyülten vizsgálja meg az átalakulást.

3 pont: Jól, teljességre törekedve vizsgálja meg az átalakulást.

Pl.: Pacsirta a hazaérkezése utáni estén azt érzi, mindennek vége: Tarkövön sem történt semmi (Szabó Jóska). A rokonoknál, idegen környezetben megbizonyosodott arról, amit otthon csak sejtett: senkinek se kell, senkinek sincs rá szüksége, sőt szüleinek és környezetének is inkább terhére van. Sajnálják csúnyasága miatt, szánalmat éreznek iránta, tapintatból megtűrik ugyan, de igazából nem szeretik.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettség mélységével arányosan adható meg.

Kifejti véleményét az áldozat kérdésében, és megindokolja azt: **3 pont (szintézis és értékelés).**

0 pont: Nem fejt ki véleményét.

1 pont: Felszínesen fogalmazza meg véleményét.

2 pont: Jól, de kevésbé árnyaltan fejt ki véleményét.

3 pont: Teljességre törekedve, meggyőzően fejt ki véleményét.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár netán nem ért egyet a megfogalmazottakkal.

Szerkezet: 3 pont (lásd ÉK 2010, 12. oldal)

Nyelvezet: 10 pont (lásd ÉK 2010, 13. oldal)

